

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

چیستی و چرایی پذیرش مذاکره و پایان دادن به جنگ یمن از سوی عربستان

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: مرجان شریفزاده

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	■ نکات برجسته
۱.....	■ مقدمه
۲.....	■ محورهای اصلی پژوهش
۲.....	■ دلایل چرخش رویکرد سیاسی عربستان در خصوص جنگ یمن
۴.....	■ تحولات اساسی در موقعیت انصارالله
۵.....	■ کلیاتی از موفقیت‌های انصارالله
۶.....	■ پیش‌بینی رفتاری عربستان در باتلاق یمن
۸.....	■ سخن آخر

■ نکات برجسته

- از روزهای آغازین جنگ یمن، رهبر معظم انقلاب همواره پیش‌بینی می‌کردند که عربستان از ورود به میدان نبرد با یمن پشیمان خواهد شد و بارها تأکید فرموده‌اند: "آنها به هیچ وجه پیروز نخواهند شد".
- نشریه آمریکایی «فارن پالیسی» در این مورد، چنین نوشت: "تحلیلگران مستقل با پیش‌بینی «آیت‌الله خامنه‌ای»، رهبر عالی ایران درباره شکست نظامی عربستان در یمن موافقتند... حمله به یمن می‌تواند به ویتنام آنها تبدیل شود...."
- بسیاری از اندیشکده‌ها و رسانه‌های معتبر جهان نیز گرفتار شدن عربستان در جنگ یمن را پیش‌بینی کرده بودند.
- مقامات کاخ سفید در چرخشی استراتژیک، مذاکره با انصارا... را مستقیماً کلید زده و عربستان را برای ورود به این پروسه تحت فشار قرار داده‌اند.
- مهم‌ترین عللی که عربستان را وادار به پذیرش مذاکره با انصارا... و پایان دادن به جنگ کرده است، عبارتند از: هراس عربستان از بازپس‌گیری سه استان «نجران»، «عسیر» و «جیزان» از سوی یمنی‌ها؛ نگرانی از تقویت فاز زمینی نبرد؛ تهاجمات ویران‌کننده انصارا... و کشیده شدن دامنه جنگ به عمق خاک عربستان؛ بر باد رفتن وجهه و حیثیت بین‌المللی عربستان؛ افزایش خسارات سنگین مادی؛ ناامیدی از پشتیبانی آمریکا و انگلیس؛ فشارهای بشردوستانه بین‌المللی؛ تمام شدن اهداف نظامی و غیرنظامی در یمن؛ آسیب‌پذیری تأسیسات حیاتی عربستان در برابر حملات موشکی و پهپادی انصارا... و در نهایت تنها ماندن عربستان در جبهه مقابل یمن
- تثبیت انصارا... به‌عنوان یک جنبش قدرتمند منطقه‌ای؛ التزام به پذیرش مشروعیت انصارا... از سوی جبهه مقابل؛ ارتقاء انصارا... در حوزه دیپلماتیک و سرانجام پیشرفت‌های خیره‌کننده در حوزه جنگ‌افزارهای مدرن، مهم‌ترین دستاوردهای انصارا... از چهار سال و نیم مقاومت و مجاهدت در برابر متجاوزان بوده است.

■ مقدمه

تهاجم نظامی ائتلاف عربی تحت رهبری عربستان سعودی به یمن، رفته رفته به پنجمین سال آغاز خود نزدیک می‌شود. جنگ نابرابری که قرار بود حداکثر دو هفته به طول بینجامد و به طور برق‌آسا، همه اهداف سیاسی و نظامی متجاوزان را محقق کند، بعد از قریب به پنج سال، بدون دستیابی به حتی یکی از اهداف از پیش تعیین شده، و البته با خسارت‌های سنگین نظامی و حیثیتی به متجاوزان، ادامه دارد؛ متجاوزانی که به لحاظ عده و عُدّه، اصلاً با طرف مقابلشان قابل قیاس نبودند.

امروز دیگر از ائتلاف عربی، حتی اسمی هم باقی نمانده است؛ از ابتدا هم عملاً ائتلافی در کار نبود و در میدان نبرد، جز امارات، کشور دیگری با عربستان همراهی نمی‌کرد، اما امروز تعارض منافع و تبدیل شدن اختلافات نهان به جنگ آشکار، سبب شده امارات هم عربستان را در باتلاق یمن تنها بگذارد.

تحولات شگرف در معادلات سیاسی و عرصه نظامی، جنگ یمن را امروز به نقطه حساس و سرنوشت‌سازی رسانده است؛ آن قدر که سیگنال‌های درخواست پایان جنگ این بار نه از سوی مجامع بین‌المللی یا از جانب صنعا، بلکه از سوی طرف

متجاوزی صورت می‌گیرد که روزی مطمئن از قدرت برتر خود، علیه فقیرترین کشور عربی اعلان جنگ کرد و آن را آماج حملات بی‌امان خود ساخت.

اما چه چیزی عربستان را به پذیرش مذاکره و پایان دادن به جنگ متقاعد کرده است؟ پس از نزدیک به پنج سال جنگ، شرایط عربستان و موقعیت انصارا... چه تغییراتی کرده است؟

در این نوشتار کوشیده‌ایم به این سؤالات پاسخ گوئیم. پژوهش حاضر به روش مصاحبه عمیق با کارشناس مسائل یمن آقای دکتر «عمادی»^۱ تهیه شده؛ سایر اطلاعات نیز از اخبار، گزارش‌ها، مصاحبه‌ها و تحلیل‌های صاحب‌نظران، مقالات منتشر شده در روزنامه‌های رسمی و پایگاه‌های خبری تحلیلی معتبر و پژوهش‌های مرتبط با موضوع برگرفته شده‌اند.

■ محوره‌های اصلی پژوهش

- دلایل چرخش رویکرد سیاسی عربستان در خصوص جنگ یمن
- ارتقای توان نظامی و تقویت موقعیت سیاسی انصارا...
- کلیاتی از دستاوردهای انصارا... از قریب به پنج سال مقاومت
- پیش‌بینی رفتاری عربستان در باتلاق یمن از سوی رهبر معظم انقلاب
- دیدگاه‌های کارشناسان و اندیشکده‌های برتر جهان درباره ناتوانی عربستان در مدیریت بحران یمن

■ دلایل چرخش رویکرد سیاسی عربستان در خصوص جنگ یمن

اگر از روز آغازین جنگ، محوری‌ترین شعار عربستان، بازگرداندن «مشروعیت» به ساختار سیاسی یمن بود، اینک خود و حامیانش، بالاخص آمریکا به این جمع‌بندی رسیده‌اند که نمی‌توانند آنچه را که «مشروعیت» می‌نامند، به یمن بازگردانند. بر همین اساس مقامات کاخ سفید در چرخشی استراتژیک مذاکره با انصارا... را مستقیماً کلید زده و عربستان را برای ورود به این پروسه تحت فشار قرار داده‌اند.^۲ سازمان ملل متحد که در قطعنامه مورخ ۲۵ فروردین ۱۳۹۴، جنبش انصارا... را تروریستی و غیرقانونی خوانده و خواستار خلع سلاح کامل و محرومیت از هر نوع فعالیت سیاسی آن شده بود^۳، در بهمن ماه سال ۱۳۹۶ برای مذاکره با انصارا... نماینده‌ای^۴ تعیین کرد که از آن زمان تاکنون با انصارا... ارتباط مستمر دارد. «بن سلمان» هم اخیراً پیشنهاد انصارا... برای آتش بس را گامی مثبت در جهت مذاکرات سیاسی جدی‌تر دانسته و ادعا دارد "عربستان از هر طریحی برای حل سیاسی در یمن استقبال می‌کند"^۵؛ به باور کارشناسان، عربستان اکنون برای آتش بس و پایان دادن جنگ مقدمه سازی می‌کند.^۶ ذیلاً عمده‌ترین دلایلی که عربستان را وادار به پذیرش مذاکره و پایان دادن به جنگ کرده است، برمی‌شمیریم:

۱. نشست کارشناسی مورخ چهارشنبه ۱۳۹۸/۷/۱۷

۲. پایگاه خبری تحلیلی الوقت؛ (۱۳۹۸/۶/۶)

۳. سعدالله زارعی؛ روزنامه کیهان؛ ش ۲۲۲۵۳؛ ص ۲؛ (۱۳۹۸/۵/۱۶)

۴. مارتین گریفیتس

۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی؛ (۱۳۹۸/۷/۱۵)

۶. نشریه «المجد» چاپ اردن؛ خبرگزاری جمهوری اسلامی؛ (۱۳۹۸/۷/۱۵)

۱- در آخرین عملیات^۱، نیروهای انصارا... حدود ۵۰۰ کیلومتر وارد خاک عربستان شده و توانسته‌اند استان «نجران» را تصرف کنند. این موضوع از جهات متعددی برای عربستان زنگ خطر را به صدا درآورده است:

الف - از آنجا که سه استان «نجران»، «عسیر» و «حیزان» در اصل متعلق به یمنی‌هاست، اکنون انگیزه زیادی برای بازپس گیری آنها وجود دارد. این سه استان را عربستان در دهه ۱۹۳۰ اجاره کرد، اما بعد آنها را به خاک خود ملحق و در حقیقت اجاره را به اشغال تبدیل کرد. اگر جنگ ادامه یابد، عزم یمنی‌ها برای اینکه سه استان را پس بگیرند بیشتر خواهد شد چون آنها را متعلق به خود می‌دانند.

ب - اگر انصارالله بخواهد سه استان خود را پس بگیرد، احتمال موفقیتش بسیار زیاد است؛ چراکه عربستان به لحاظ قوای انسانی نظامی مشکل جدی دارد و از کشیده شدن جنگ به فاز زمینی شدیداً هراسان است. هرچند عربستان تجهیزات نظامی مدرنی دارد، اما در بخش نظامی، نیروی انسانی مناسبی ندارد. نیروی انسانی که در جبهه سعودی می‌جنگد، مزدوران اجاره‌ای از کشورهای دیگر هستند که عرق ملی ندارند و حاضر نیستند در ازای پول از جان خود بگذرند. اما در جبهه انصارا... نیروهای بومی جنگنده‌ای هستند که ۱: مذهب در اعتقاد و عملکردشان تأثیر زیادی دارد؛ ۲: از مرگ نمی‌ترسند چون آن را شهادت می‌دانند؛ ۳: اعتقاد دارند که برای دفاع از وطنشان می‌جنگند.

گفتنی است که در عملیات اخیر انصارا... در نجران، مزدوران سعودی فرار می‌کردند و جنگنده‌های سعودی آنها را بمباران می‌کردند تا اسیر نشوند.

۲- حملات موشکی و پهپادی انصارا... به نقاط مهم در عربستان و امارات، حاوی این پیام بود که انصارا... دیگر تنها یک نیروی دفاع کننده نیست، بلکه تهاجم هم می‌کند؛ و جنگ را از خاک یمن، به عمق خاک عربستان منتقل کرده است.

۳- عملیات «نَصْرُ مِنَ اللَّهِ» ضربه سنگینی به سعودی‌ها بود که گفته می‌شود خسارات آن به لحاظ حیثیتی و روانی، از عملیات علیه پالایشگاه‌های «بقیق» و «خریص» هم سنگین‌تر بوده است؛ در این عملیات سه تیپ مکانیزه سعودی به طور کامل فرو پاشید؛ هزاران نفر به اسارت انصارا... درآمدند و صدها نفر کشته و زخمی شدند. شمار زیادی از اسیران، فرمانده و افسر و سرباز ارتش سعودی بودند^۲. وقتی فقیرترین کشور عربی، ضربه‌های غیر قابل باوری به عربستان می‌زند، وجهه و حیثیت بین‌المللی عربستان به باد می‌رود.

۴- قبل از هدف قرار گرفتن تأسیسات نفتی آرامکو، بنا بود پنج درصد سهام آرامکو -که ارزش آن تقریباً ۵۰۰ میلیارد دلار برآورد شده- در بازارهای بورس آمریکا و آسیا به فروش برسد. حمله پهپادی انصارا... به پالایشگاه‌های «بقیق» و «خریص»، سبب شد فروش سهام آرامکو به تعویق افتد و این مبلغ معتنا به، فعلاً از صورت درآمدهای عربستان سعودی حذف شود. اکنون انصارا... مصمم است هزینه‌های جنگ را برای عربستان سنگین کند؛ و این حملات می‌تواند محدود به آرامکو نباشد. عربستان به این جمع‌بندی رسیده که در این جنگ بی‌فایده پیروز نخواهد شد و با ادامه آن فقط صدمه بیشتری می‌بیند.

۵- یکی از مهم‌ترین دلایلی که عربستان تمایل یافته از طریق میانجی‌گری با یمنی‌ها گفتگو کند و جنگ را پایان دهد، این است که بر «محمد بن سلمان» یقین شده که آمریکا و انگلیس از عربستان دفاع نخواهند کرد و به خاطر عربستان وارد جنگ نخواهند شد.

۱. عملیات بزرگ «نَصْرُ مِنَ اللَّهِ»

۲. خبرگزاری تسنیم؛ (۱۳۹۸/۷/۶)

۶- قتل فجیع «جمال خاشقچی» به دست سعودی‌ها، سبب شد وجدان بین‌المللی پس از چند سال، معطوف به کشتار وحشیانه مردم یمن شود. اعتراضات داخلی در کشورهای غربی و درخواست سازمان‌های بین‌المللی برای قطع حمایت از عربستان سعودی در جنگ یمن، عربستان را برای پایان دادن به جنگ تحت فشار قرار داده است.

مؤسسه «مکان‌یابی و درگیری جنگ مسلح» مستقر در آمریکا (ACLED)، که یک سازمان تحقیقاتی غیردولتی درباره جنگ‌ها است، تخمین می‌زند که چهار سال و نیم جنگ به رهبری عربستان، جان بیش از ۹۱ هزار یمنی را گرفته است.^۱

۷- حدود پنج سال بمباران بی‌امان و کوبنده، یمن را به تلی از خاک و خاکستر تبدیل کرده؛ به طوری که فهرست اهداف نظامی و غیرنظامی در این کشور برای عربستان به پایان رسیده است. اما بیش از ۴۰۰ هدف حیاتی در عربستان، اکنون در تیررس موشک‌های بالستیک و هدایت شونده و پهپادهای انصارا... قرار دارند.^۲

۸- یکی از چالش‌های اساسی عربستان، بیهودگی خریدهای نظامی چند صد میلیارد دلاری از آمریکا و کشورهای غربی، ناکارآمدی سیستم‌های دفاع موشکی و آسیب‌پذیری تأسیسات حیاتی عربستان در برابر حملات موشکی و پهپادی است؛ در حالی که انصارا... می‌تواند با کم‌ترین هزینه، خسارات سنگینی به عربستان وارد کند.

۹- سرد شدن روابط مستحکم عربستان و امارات، گسسته شدن هم‌پیمانی این دو در جنگ علیه یمن، آشکار شدن اختلافات نهان، رویارویی نیروهای تحت امر دو طرف و تنها ماندن عربستان در جنگ، این کشور را به پذیرش مذاکره و پایان دادن به جنگ متقاعد کرده است.

■ تحولات اساسی در موقعیت انصارا...

انصارا... یمن امروز خود را به عنوان یک جنبش قدرتمند منطقه‌ای تثبیت کرده است. کنترل شهرهای اصلی غربی به ویژه «صنعا» (که ابتدای جنگ قرار بود نیروهای ائتلاف به رهبری عربستان حداکثر ظرف دو هفته آن را از حوثی‌ها پس بگیرد، و روزگاری هم با شورش عبدالله صالح و اعلام عملیات صنعتی عربی از سوی منصور هادی قرار بود آزاد شود) و «الحدیده» (که هیچ‌گاه نیروهای ائتلاف سعودی نتوانستند وارد آن شوند) همچنان در اختیار انصارالله و متحدانش است.^۳ روزنامه صهیونیستی «جرزالم پست» در یادداشتی به قلم «جاناتان اسپایر» به ترس و بیم‌های رژیم صهیونیستی درباره شکست عربستان سعودی در جنگ یمن پرداخته و می‌نویسد: «... حوثی‌ها دیگر آن نیروهای چریکی نیستند که در سال ۲۰۱۵ بر صنعا مسلط شدند؛ بلکه دلایل بسیاری وجود دارد که نشان می‌دهد آنها با اعتماد به نفس فزاینده‌ای ناشی از قدرت‌های نظامی خود رفتار می‌کنند. آنها در سطح دیپلماتیک مانند یک دولت رسمی عمل، و سفیر در ایران تعیین می‌کنند...»^۴

۱. پایگاه خبری تحلیلی الوقت؛ (۱۳۹۸/۶/۶)

۲. «عبدالباری عطوان»، روزنامه فرامنطقه‌ای «رأی الیوم»، روزنامه کیهان؛ ش ۲۲۲۵۳؛ ص ۲؛ (۱۳۹۸/۵/۱۶)

۳. پایگاه خبری تحلیلی راهبرد معاصر؛ (۱۳۹۸/۷/۷)

۴. شبکه خبری العالم؛ (۱۳۹۸/۷/۳۰)

■ کلیاتی از موفقیت‌های انصارا...

۱- صرف مذاکره با انصارالله یک پیروزی تعیین کننده برای این جنبش به شمار می‌رود، چرا که مذاکره مستقیم با حوثی‌ها به معنای مشروعیت بخشی به این جنبش است.^۱ ائتلاف عربی و کشورهای غربی به دلیل حمایت از عربستان و امارات در سال‌های گذشته به صورت مکرر انصارالله یمن را یک گروه شورشی و نامشروع قلمداد و از گفتگو با این جنبش خودداری می‌کردند. امروز پس از تحول بنیادین در معادلات سیاسی و نظامی، مجبور به اعتراف به مشروعیت و حقانیت انصارالله و حاضر به گفتگو با این جنبش شده‌اند.

۲- وقتی در سال ۲۰۱۵ جنگ شروع شد، نیروهای ائتلاف مهم‌ترین هدف حمله نظامی را بازگرداندن مشروعیت اعلام کردند، اما در واقع مهم‌ترین هدف آنها ممانعت از به قدرت رسیدن انصارالله بود. امروز سعودی‌ها پذیرفته‌اند که نمی‌شود انصارالله را در ساختار قدرت یمن نادیده گرفت. شاید قبلاً می‌شد به انصارالله نقش محدودی در ساختار قدرت داد و مانع تقویت بیشتر این جنبش شد؛ اما امروز دیگر سازمان‌یافته‌ترین گروه سیاسی در یمن، انصارالله و متحدانش هستند.

۳- امروز در جوار مرزهای عربستان و چسبیده به جغرافیای عربستان، شاهد شکل‌گیری حزب‌الله دیگری هستیم؛ این نشان می‌دهد جنگ چه اقدام اشتباهی برای عربستان بود در حالی که می‌توانست موضوع یمن را راحت‌تر حل کند تا به این مرحله منتهی نشود؛ چرا که این تحول، تبعات مهم دیگری نیز دارد و قطعاً با مذاکره جنگ تمام نخواهد شد؛ مسائل اساسی و تعیین کننده دیگری در ادامه وجود خواهند داشت؛ از جمله اینکه آیا روابط دو همسایه در آینده مسالمت‌آمیز خواهد بود؟ آیا در مرزها ثبات برقرار خواهد شد؟ آیا عربستان می‌تواند تعیین کند که انصارالله چقدر از قدرت یمن را در اختیار داشته باشد؟

۴- پیشرفت‌های شگرف نظامی انصارالله در دستیابی به سلاح‌های مؤثر و مدرن موجب پیروزی‌های گسترده این جنبش در میدان‌های نبرد و توانایی در تخریب زیرساخت‌های متجاوزان شده است. فرودگاه‌های ابوظبی، دوبی، ابها و ریاض، همگی طعم حملات موشکی و پهپادی یمن را چشیده‌اند. «الشیبه» با ۱۰ پهپاد هم‌زمان مورد هجوم قرار گرفته و در آخرین مورد، تأسیسات نفتی آرامکو، ضربه کاری خورده است.^۲ اساساً مهم‌ترین علت خروج امارات از جنگ یمن، هراس امارات از نابودی اقتصاد شکننده‌ای بود که بر صنعت گردشگری و جذب سرمایه مالی استوار کرده است.

۵- پیروزی ارزشمند انصارالله، نزدیک شدن این جنبش به تکمیل دولت قانونی و مشروع در صنعا است. تعیین سفیر فوق‌العاده یمن در ایران^۳ از سوی دولت نجات ملی و تعیین سفیر جمهوری اسلامی ایران در یمن در آینده نزدیک، بیانگر رسمیت یافتن دولت قانونی یمن یکپارچه به پایتختی صنعا، و شناسایی رسمی آن توسط ایران به‌عنوان مهم‌ترین قدرت منطقه‌ای است.^۴

۱. شبکه خبری العالم؛ (۱۳۹۸/۵/۱۵)

۲. پایگاه خبری تحلیلی راهبرد معاصر؛ (۱۳۹۸/۷/۷)

۳. «ابراهیم محمد محمد الدیلمی»

۴. روزنامه جوان؛ ش ۵۷۲۸؛ ص ۱۵؛ (۱۳۹۸/۵/۲۸)

■ پیش‌بینی گرفتاری عربستان در باتلاق یمن

از روزهای آغازین جنگ، رهبر معظم انقلاب همواره پیش‌بینی می‌کردند که عربستان از ورود به میدان نبرد با یمن پشیمان خواهد شد؛ و تاکنون بارها این موضوع را یادآوری نموده‌اند. من جمله در دیدار با «ولادیمیر پوتین» رئیس‌جمهور روسیه^۱ که فرمودند: «دخالت‌های خونین سعودی‌ها در برخی کشورها از جمله جنایات روزانه این کشور در یمن، زمینه‌ساز گرفتار شدن عربستان در محاصره‌های عمیق است». و حدود یک سال بعد، مجدداً در دیدار با پوتین^۲ فرمودند: «سعودی‌ها قطعاً در یمن به نتیجه نخواهند رسید و نخواهند توانست مردم مقاوم یمن را به زانو درآورند». ایشان در دیدارها و مناسبت‌های دیگر نیز مکرر به این موضوع اشاره داشته‌اند: «...کاری که دولت سعودی امروز در یمن انجام می‌دهد عیناً همان کاری است که صهیونیست‌ها در غزه انجام دادند؛ اگر آنها در غزه توانستند پیروز شوند، اینها هم پیروز خواهند شد...سعودی‌ها در این مسئله خسارت خواهند کرد...آنها به هیچ وجه پیروز نخواهند شد...قطعاً بینی سعودی‌ها به خاک مالیده خواهد شد...»^۳. رسانه‌های مطرح غربی و کارشناسان مسائل بین‌المللی نیز تحلیل رهبر معظم انقلاب را در مورد شکست سعودی‌ها در یمن را تکرار و تأیید می‌کردند. در یک مورد، نشریه آمریکایی «فارن پالیسی» در تحلیلی نوشت: "تحلیل‌گران مستقل با پیش‌بینی «آیت‌الله خامنه‌ای»، رهبر عالی ایران درباره شکست نظامی عربستان در یمن موافقت...حمله به یمن می‌تواند به ویتنام آنها تبدیل شود...»^۴ بسیاری از رسانه‌ها و اندیشکده‌های مهم جهان نیز حمله عربستان به یمن را اشتباهی جدی و استراتژیک ارزیابی می‌کردند و درباره آثار و عواقب شوم آن هشدار می‌دادند.

در جدول ذیل نمونه‌هایی از این تحلیل‌ها ذکر شده است:

ردیف	کارشناسان و اندیشکده‌ها	اظهارات و گزارش‌ها
۱	«مارک پری»؛ دبیر پایگاه خبری «آمریکن کانزرواتیو» و نویسنده کتاب «جنگ های پنتاگون»	یک افسر ارشد آمریکا که به تازگی بازنشسته شده، به من گفت: «تصمیم مارس ۲۰۱۵ سعودی‌ها برای یورش به جنبش قبایل حوثی متحد ایران در یمن، "یک بی‌عقلی کامل" بود. ما تصور نمی‌کردیم که چنین یورشی پا بگیرد و هنگامی که رخ داد، شوکه شدیم. با این حال رک و راست به آنها گفتیم که شما کاری از پیش نمی‌برید و تنها کشور خودتان را ورشکسته می‌کنید. به آنها گفتیم که یمن، باتلاق شماسست و همین‌طور هم شد» ^۵ .
۲	اندیشکده کارنگی؛ مقاله تحلیلی «نیل پاتریک» پژوهشگر انگلیسی	استراتژی سردرگم عربستان موجب بروز وضعیت فروپاشیده در مرزهای ملتهب جنوبی این کشور شد که به طور مستقیم بر امنیت ملی عربستان تأثیرگذار است. در این مقاله که عنوان آن «عربستان نمی‌داند چه می‌خواهد» است، آمده: محمد بن سلمان، ولی‌عهد سعودی،

۱. دیدار مورخ چهارشنبه ۱۳۹۶/۸/۱۰

۲. دیدار مورخ جمعه ۱۳۹۷/۶/۱۶

۳. پایگاه اینترنتی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای

۴. روزنامه کیهان؛ ش ۲۱۰۳۲؛ ص ۱۲؛ (۱۳۹۴/۱/۲۳)

۵. دیپلماسی ایرانی؛ (۱۳۹۸/۷/۸)

		عربستان را در باتلاق یمن گرفتار کرده؛ روشن است که سیاست عربستان کارساز نیست و فروپاشی یمن مشکلات امنیت ملی را که عربستان با آن روبروست، وخیم‌تر می‌کند ^۱ .
۳	اندیشکده «واشنگتن برای مطالعات خاورمیانه» «مایکل نایتس» کارشناس نظامی	ارتش سعودی توان و کشش برآوردن جاه‌طلبی‌های عربستان سعودی را ندارد. این ارتش با وجودی که سعودی‌ها یکی از عمده‌ترین خریداران تسلیحات مدرن در جهان هستند، به عنوان یک نیروی بی اثر جلوه‌گر شده است ^۲ .
۴	اندیشکده واشنگتن؛ «سایمون هندرسون» پژوهشگر	پس از حمله موشکی نیروهای یمن به فرودگاه «خالد بن عبدالعزیز» ^۳ ، فرود آمدن ترکش‌های موشک یمن در فرودگاه ریاض، خطرناک‌ترین رویداد در جنگ یمن است. تکرار چنین حمله‌هایی، طرح ولیعهد عربستان را برای آغاز پروژه‌های راهبردی در کشورش تهدید می‌کند ^۴ .
۵	«بوئل گزانسکی» محقق ارشد مؤسسه مطالعات امنیت ملی دانشگاه تل‌آویو	حتی اسرائیل هم که به قدرت نظامی و نوآوری اقتصادی‌اش می‌نازد، با وجود تمام تجربیات میدانی جنگی که دارد، در یمن با مشکلات مشابهی مانند عربستان و امارات مواجه خواهد بود، و الزاماً در نبرد با جنگجویان پارتیزانی با تجربه آنجا موفق نمی‌شود. گزانسکی می‌افزاید: سعودی‌ها از سال ۱۹۹۱ در جنگی شرکت نداشته‌اند؛ در حالی که حوثی‌ها تجربه دهه‌ها جنگ چریکی و رزم در سرزمین‌شان را دارند. گزانسکی معتقد است بن سلمان بسیار نگران تلفات است و به همین دلیل است که طی چهار سال جنگ هیچ آمار رسمی از تلفات منتشر نشده است ^۵ .
۶	گروه بین‌المللی بحران ^۶	عربستان سعودی باید به جای فکر کردن به کسب پیروزی در یمن، به خروج سیاسی از این کشور فکر کند؛ حتی اگر این حرکت به قوی شدن بیش از پیش جنبش انصارا... منجر شود. «رابرت ملی» رئیس این سازمان بین‌المللی می‌گوید: به نظر من سعودی‌ها می‌دانند که باید جنگ را تمام کنند، اما نمی‌دانند چگونه. آن‌ها فکر می‌کنند قدرت نظامی بیشتر، باعث شکست انصارا... می‌شود و ایران احساس خطر می‌کند و به حالت دفاعی درمی‌آید. اما ما به اندازه چهار سال برای رد کردن این فرضیه مدرک و شواهد داریم ^۷ .
۷	روزنامه آمریکایی «واشنگتن پست»	حتی اسرائیل هم که به تجاوز ارتش سعودی به یمن دستاورد چندانی نداشته و یمن احتمالاً به باتلاقی برای سعودی‌ها تبدیل می‌شود ^۸ .

۱. خبرگزاری فارس؛ (۱۳۹۸/۱/۲۸)
۲. پایگاه خبری- تحلیلی «بیزنس اینسایدر»؛ دیپلماسی ایرانی؛ (۱۳۹۶/۹/۲۶)
۳. آبان ماه سال ۱۳۹۶
۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی؛ (۱۳۹۶/۸/۲۶)
۵. روزنامه «هآرتس»؛ خبرگزاری ایسنا؛ (۱۳۹۷/۴/۲۷)
۶. یک سازمان غیردولتی غیرانتفاعی فراملی است که در سال ۱۹۹۵ بنیان‌گذاری شده و در زمینه مناقشات خشونت‌بار با انجام تحقیقات میدانی در راستای پیشگیری، کاهش یا حل مناقشات فعالیت می‌کند.
۷. پایگاه اینترنتی «چنل نیوز ایژیا»؛ باشگاه خبرنگاران جوان؛ (۱۳۹۸/۱/۲۶)
۸. روزنامه کیهان؛ ش ۲۱-۳۲؛ ص ۱۲؛ (۱۳۹۴/۱/۲۳)

■ سخن آخر

شرایط کنونی در یمن با پنج سال گذشته و ماه‌ها و سال‌های ابتدایی جنگ، زمین تا آسمان متفاوت است. آن‌چه که امروز در صحنه میدانی و سیاسی بحران یمن مشاهده می‌شود، تغییر راهبردی به نفع یمنی‌ها و به زیان سعودی‌هاست. یقیناً در عرصه بین‌الملل بیش از هر بازیگر دیگری، عربستان به این واقعیت رسیده که امنیت خریدنی نیست. امروز که عربستان از جایگاه مهاجم به مدافع رسیده و به جنایت جنگی نیز متهم است، به این نتیجه رسیده که ادامه وضعیت موجود به خسارت‌های سنگین‌تر و انزوای بیشتر عربستان منجر خواهد شد؛ اما خوب است سعودی‌ها به یاد داشته باشند عقب نشینی از این نزاع و پایان بخشیدن به کشتار در یمن، بدون پرداخت تاوان درخور، امری غیرممکن خواهد بود.

